NUM: XIII.

GAZETY WILENSKIE

w SOBOTĘ DNIA 25. MARCA ROKU 1780.

Z NIEMIEC

Z Drezna d. 8. Lutego.

Dnia 28. przeſzłego Mieſiąca, przyſzły tu z *Bawaryi* wozy naładowane pieniędzmi, których ieſt 250. Tyſięcy *Złotych Niemieckich* w monecie ſrebrney. Jeſt to wypłacenie pierwſzey raty z tey ſummy, którą Xiąże Jmć Elektor *Ryńſki* obowiązał ſię Traktatem *Cieſzyńſkim* wypłacić Dworowi naſzemu za pretenſye allodyalne do ſukceſſyi *Bawarſkiey.*

Z Minden d. 14 Lutego.

J. Pan de *Faucitt* Generał Maior w woyſku *Angielſkim* wyiechał iuż z *Caſſel.* Słychać, że Xiąże Jmć Landgraf pozwolił mu jeſzcze wziąć 4,000 Ludzi na żołd *Angielſki.* Przytomność tego Generała zachęciła mocno do rekrutowa-

nia innych Officierow, tak w *Cassel*, iak w *Brunświku* i w *Arolsen*. W Elektorstwie także *Hannowerskim* znaczne werbunki zacząć się miały.

Z ROSSYI

Z Petersburga 4. Lutego.

Xiąże Jmć de *Würtemberg-Stutgard* ma (iak słyhać) w krótce powrócić do *Niemiec*. Wszelkie iuż czynią przygotowania do tey podróży, którą Jmperatorowa Jeymość przedsiębierze na przyszłą Wiosnę do *Białey-Rusi*. Na każdey Stacyi, według wydanych iuż roskazow, z *Ingryi* aż do *Połocka*, ma stać po 300. Koni. W czasie nieprzytomności Monarchini naszey, ma naywyższe rządy w tey Stolicy sprawować Feld-Marszałek Xiąże Jmość *Galiczyn*. Xiąże Jegomość Generał *Repnin* Gubernator *Smoleński* wyiechał do swoiey Gubernii z tey Stolicy, do którey przybył w tych dniach z *Wiednia* Hrabria de *Cobenzl* Poseł *Wiedeński*.

Z PORTUGALII

Z Lizbony d. 18. Stycznia.

Przełożony tuteyszey Policyi, kazawszy w tych dniach przyiść do siebie iednemu *Fracuzowi*, który tu był Agentem Konsulowstwa *Francuskiego* z pensyą od swego Dworu, pokazał mu rozkaz Królowey Jeymci, ażeby z Miasta w 24. godzinach, z Królewstwa zaś w 6. dniach wyniosłsię.

Z ANGLII

Z Londynu dnia 11. Lutego.

W tych dniach Dwór odebrał od J. Pana *Walpole* Ministra swego w *Lizbonie* rezyduiącego Listy dnia 25. Stycznia pisane, w których się donosi, iż dnia 16. tegoż Miesiąca odprawiła się mocna bitwa między Eskadrą Amirała *Rodney* i Eskadrą Dona Jana de *Langara*, w którey jeden z Okrętow *Hiszpańskich* wyleciał na powietrze, a pięć innych Amirał *Angielski* zabrał. Potwierdzaią tę nowinę i inne Listy prywatne, ale dokładnych okoliczności jeszcze nie odebrano. Część zdobyczy zabranych *Hiszpanom* dnia 7. Stycznia przez Amirała *Rodney* weszła w tych dniach do *Plymouth*; inne Okręty

(iak domyślaią ſię) muſiały dla wiatrow przeciwnych zatrzymać ſię w *Irlandyi*. Za rzecz pewną tu głoſzą, że Dwór tego roku chce tylko mieć na Morzu *Manche* Flotę od 24. wielkich Okrętow z znaczną liczbą Fregat pod Komendą Amirała *Barringtona*, gdy tym czaſem kilka Eſkadr będzie krążyło przy Brzegach trzech naſzych Króleſtw dla zaſłony handlu. Przeciwnie zaś Flota naſza w *Indyach Zachodnich* iako też woyſka, daleko znacznieyſze być maią, niż lat przeſzłych, częścią dla ſkutecznieyſzey obrony Wyſp naſzych, częścią dla napadania na nieprzyiacielſkie.

Końcem wprowadzenia większey emulacyi w Woyſku naſzym, Król Jmć, zwyczaiem innych Monarchow, przedſięwziół uſtanowić Order dla zaſłużonych Officierow. Ma to być Medal złoty z wſtęgą purpurową. Na iedney ſtronie tego Medalu wyryta będzie *Minerwa* z tarczą i kopią, depcząca *Satyra* na drodze prowadzącey do Kościoła Sławy z napiſem: *Męſtwo zwycięża wſzyſtkie trudności*: na drugiey zaś ſtronie wyrażony ma być ſam Monarcha w poſtaci Boga woiennego podaiącego ten Medal klęczącemu Officierowi z temi ſłowami *Słuſzna nadgroda zaſługi*. Tym potrzebnieyſze zdałoſię uſtanowienie tego Orderu, iż inne wſzyſtkie maią określoną i małą liczbę Kawalerow; tak, Order *Podwiązki* liczy tylko 25. Order *Łazienny* 36. Order *Szkocki* 12. Kawalerow.

Mocą uczynioney z *Francyą* umowy, oddano iuż im niewolnikow 8,000. zoſtaie ich ieſzcze 12,000, w trzech naſzych Królewſtwach.

Z Londynu d. 15. *Lutego*

Miaſto *Londyńſkie* na zgromadzeniu ſwym dnia 10. tego Mieſiąca mianym, uchwaliło Memoryał do *Izby Dolney* podobny do Memoryałow Miaſt *Weſtminſter*, *Briſtol*, *Nottingham*. Po złożeniu go nazaiutrz w *Izbie Dolney*, J. Pan *Burke* w długiey ſwey mowie podawał proiekt Ekonomii publiczney: wykładał on w niey

z wielą okolicznościami różne w Królewstwie rzeczy potrzebuiące zniesienia, lub zmnieyszenia, i rozmaite pensye a w powszechności wszystkie dochody Urzędnikow wyższe nad 200. *Funt. Szterl:* wyliczywszy potym rozmaite nieporządki dzieiącesię w Departamencie Skarbowym, zakończył swą mowę podaniem Bilu, " dla lepszego ułożenia dochodow Królewskich i naprawy niektórych Departamentow; dla określenia pensyi; dla zniesienia niektórych Urzędow niepożytecznych i stratnych, i dla obrócenia tego wszystkiego na pożytek publiczny. " Rozumiano, iż ten Proiekt taki będzie miał los iaki miała Propozycya Hrabiego *Shelburne* w teyże materyi dnia 8. w *Izbie Gòrney* podana; ale Lord *North* w tym razie spokoynieyszym się pokazał, i pochwalił ten proiekt iako i sposob, którym był podawany, i przeto został pzyięty; lubo to nieupewnia, że przed przemienieniemsię w prawo i przyiściem do skutku nie będzie odrzucony. Po odrzuceniu zaś pomienioney propozycyi Hrabiego de *Shelburne*, 35. Parow podpisało mocną przeciwko temu protestacyą, gdyż rzecz tey propozycyi ta była: " ażeby złożona była Kommissya z Osob obu Izb Parlamentowych nie maiących żadnych pensyi ani dochodow z Skarbu publicznego, dla weyrzenia bez odwłóki w wydatki publiczne, i w sposob, którym rachunek bywa zdawany, szczegulniey iednak w sposob czynienia wszelkich Kontraktow; żeby taż Kommissya wzieła na głęboką uwagę, iakby można zmnieyszyć wydatki nie zmnieyszaiąc godności publiczney, sprawiedliwości i wdzięczności, znosząc urzędy dawne lub nowo ustanowione lub dawania na przeżycia urzędow, których sprawowania albo iuż ustały, albo po pilnym w rzecz weyrzeniu, znalezione będą mniey proporcyonalne do swych pensyi, obracaiąc przytym wszystkie zniesione wydatki na dobro publiczne,

NUM: XIII.

SUPLEMENT
DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 25. MARCA ROKU 1780.

Z HOLLANDYI

Z Utrechtu d. 17. Lutego.

Z wielkim zadziwieniem czytamy w ostatnich Listach *Hiszpańskich* pod datą dnia 25. Stycznia, iż Dwór *Madrycki* odebrawszy wiadomość o przytrzymaniu Floty Kupieckiey *Hollenderskiey*, z potrzebami morskiemi z *Texel* do Portow *Francuskich* płynącey, przez Kommodora *Angielskiego, Fielding*, który nawet kilka Statkow do Portu *Spithead* zaprowadził; wydał zaraz postanowienie: iż, *ieżeli Rzeczpospolita* Hollenderska *nie będzie dłużey dbała na zniewagę swoiey Bandery od* Anglikow, *nie będzie też podobnie miany naymnieyszy wzgląd w* Hiszpanii *na Statki* Hollenderskie, *będą owszem ie wszystkie przytrzymywać i rewidować, chociażby były konwoiowane*. Postanowienie to będzie mogło pociągnąć barzo niepomyślne skutki dla żeglugi i handlu *Hollenderskiego*, gdyż bez wątpienia wszystkie tey Rzeczypospolitey Statki będą przytrzymywane w *Cieśninie*, i prowadzone do Portow *Hiszpańskich*. To teraznieysze postępowanie Państw woiuiących względem handlu kraiow oboiętnych, będzie nową dla wszystkich nauką i przestrogą, iak wiele na tym zależy, mieć się na ostrożności przy nadchodzącey woynie, a dla utrzymania Pokoiu być zawsze gotowym do woyny.

Z Utrechtu d. 22. Lutego.

O Amirale *Angielskim Rodney* głoszą tu, iż powtórną z *Hiszpanami* bitwę miał od

rawić, i znowu ich zbił, co iednak potwierdzenia potrzebuie.

Z FRANCYI

Z Paryża d. 11. Lutego.

Dnia 9. *Hiszpański* Pełnomocny Poseł odebrał przez umyślnego wiadomość, iż Don *Gaston* dnia 22. Stycznia przy Porcie *Corogne* znaydował się z 15. tylko okrętami; Don zaś *Cordova* dnia 19. tegoż Miesiąca z 9 okrętami z Portu *Cadix* na morze był popłynoł. Domyślaiąsię ztąd, że te obie Eskadry mogłysię iuż złączyć z sobą dla uderzenia na *Anglikow*, lub zamknięcia ich w *Gibraltarze*, dokąd oni dnia 22. Stycznia weszli z 22. okrętami, z wielą Statkami przewozowemi żywnością i ludzmi naładowanemi, i z kilką Okrętami *Hiszpańskiemi* w czasie Bitwy z Brygadyerem *Langarą* zabranemi, wprowadziwszy tamże i samego Brygadyera ranionego, który iednak miał z tamtąd na parol być wypuszczony do Obozu *S. Rocha*. Hrabia d' *Estaing* w krótce ma być uczyniony Marszałkiem *Francuskim*. Do wyprawy, którą Ministerium gotuie na odebranie *Anglikom* Osady *Pondicheri*, ma być użyty między innemi Officierami J. Pan de *Choisy*.

Z HISZPANII

Z Cadix d. 23. Stycznia.

Fregata *Francuska Zorza* pod Komendą Pana de *Flotte* będąca, przybyła tu dnia wczorayszego z *Martyniki* w przeciągu 25. dni przeprawy, i przywiozła J. Pana *Gèrard* przeszłego Ministra Pełnomocnego *Francuskiego* przy *Stanach-Ziednoczonych Ameryki-Północney*, i J Pana *Jay* niegdyś Prezydenta Kongressu, maiącego (iak twierdzą) iechać do Dworu naszego; którzy tu oba wysiedli na ląd. Taż Fregata doniosła nam o następuiących okolicznościach chwalebney Bitwy, którą odprawił z *Anglikami* J. Pan *de la Motte-Piquet*. Fregata pomieniona *Zorza* będąc niedaleko brzegu *Martyniki* z wielką liczbą Statkow naznaczonych z żywnościami do tey wyspy, oskoczona była od kilku Fregat *Angielskich*, któ-

rych gęſty ogień wytrzymywała mężnie i pomyślnie, póki nie przyſpieſzył na pomoc J. Pan *de la Motte-Piqet*. Ten Szef Eſkadry, gdy odebrał był nowinę o zaczętey tey potyczce, cale niewidziałſię gotowym do dania poſiłku, ponieważ okręt iego *Hannibal*, ſtoiący podówczas w *Fort-Royal*, był po części rozbroiony, i nie miał ani prochu, ani innych potrzebnych rzeczy do bitwy. Ta tak wielka przeſzkoda nie wiele tego Komendanta opóźniła. Przyłożywſzy bowiem wſzelkiey żywości i pilności, wygotował w niezupełnych dwóch godzinach ſwóy okręt, i popłynoł z nim iednym przeciwko ſiedmiu Statkom Eſkadry *Angielſkiey* od 14. okrętow, która ſtała nie barzo daleko od Portu. Spotkałſię z temi 7. okrętami z oſobliwſzym męſtwem i ſzczęściem tak, iż ieden z okrętow *Angielſkich Elżbieta* nawany od 74. armat, nie tylko ſwych małztow poſtradał, ale nadto Kapitana ſwego w tey rosprawie utracił, i część ekwipażu. Po dwòch godzinah potyczki, przypłynely na pomoc J. Panu *de la Motte-Piquet* dwa inne iego okręty. Wſzczełaſię więc mocnieyſza ieſzcze z *Anglikami* bitwa, i trwała aż do późney nocy. *Francuzi* żadnego człowieka nie utracili; *Anglikow* rachuią na 150. częścią zabitych, częścią ranionych; ten Komendant *Francuſki* nie tylko zaſłużył ſobie przez ten poſtępek na wielką chwałę, ale uczynił ieſzcze nie małą przyſługę dla Narodu ſwego; gdyż tą bitwą dokazał, że nieprzyiaciel nie wſzyſtkie zabrał Statki z żywnościami, ale tylko ośm, a cztyry ſpalił, reſzta zaś przybyła ſzczęśliwie do Portu *Martyniki*.

Z LITWY.

Z Słucka d. 10. *M rca*.

Wprzeſzłym Mieſiącu po wytłumaczeniu w Szkołach Narodowych Rzplitey *Mowy Cycerona za Markiem Marcellem* od Uczniow Klaſſy 3ciey; miana w podobney materyi publiczna Mowa; ktòrey treść taka:—Niemniey Narodowi użyteczna, iak i Monarſze

chwalebna ocalać swey Oyczyzny Obywatelow. Mowę tę poprzedziła Przemowa Jmć Xdza Ignacego *Bronica* Professora Rhetoryki; Samą zaś Mowę miał J. P. Stanisław *Tomaszewski* teyże Klassy Uczeń. Po Mowie czytane były Wierszę sławiące Litość Náymiłościwszego Pana okazaną w Styczniu nad Ludźmi w niebespieczeństwie zatonienia będącemi na *Wiśle*; Ułożone przez wyżey wspomnioną Klassę. Dawali wspaniały Obiad na ten Akt zaproszonym Gościom J. PP. *Korsakowie* Stolnikowie Wdztwa *Nowogrodz.* Podczas ktòrego spełniano miłe Panuiącego Monarchy zdrowie, Kolacyą zaś dla Młodzi Szkolney dawali J. PP. *Korsakowie* Oboźniowie Wdztwa także *Nowogrodzkiego.*

Z Berlina dnia 15. Lutego.

Król Jmć nasz nie przestaiąc przykładać wszelkiego starania do jak naylepszego w swym Państwie sprawowania sprawiedliwości kazał podać do wiadomości publiczney nową Ustawę, w którey przepisuią się sposoby przyszłego postępowania w sprawach zachodzących między Panami i ich Wassalami. Obiecuie w tymże piśmie Król Jmć łaskę swą Królewską tym Sędziom, ktòrzy z większą pilnością i niewinnością postępować będą. Chcąc razem weyrzeć nasz Monarcha w postępki Magistratow i Sądow Miast swoich, naznaczył iuż na ten koniec Komisarza; ktòry obieżdżaiąc różne mieysca, powinien będzie (jako się już dawniey o tym donioslo) przyimować skargi przeciwko Magistratom i Sądom, i starać się o sprawiedliwość dla ukrzywdzonych, a razem karać według prawa tych, ktòrzyby fałszywe zanosili zażalenia. Rada także mieyska *Berlińska*, na mocy Ustawy Kròlewskiey daney dnia 3. tego Miesiąca, wydała dla miasta przestrogę obwieszczaiąc, iż żaden nie iest obowiązany do jakieykolwiek zapłaty lub nadgrody swemu patronowi, jeśliby on nie otrzymał na to przepisaney prawem ceny.